

Kant o spełnialności obowiązków w świetle zależności inferencyjnej między powinnością i możliwością

Wojciech Kozyra
(Uniwersytet Warszawski, Instytut Filozofii)

Streszczenie

W artykule omawiam kwestię odniesienia przedmiotowego zasady, przez niektórych nazywanej „prawem Kanta” (*Kant’s Law*), która głosi, że jeżeli dana osoba powinna uczynić X, to może ona uczynić X. Twierdzę, że reguła ta nie znajduje zastosowania u człowieka jako zjawiska, lecz odnosi się wyłącznie do człowieka jako noumenu. Pokazuję, że o ile będziemy traktować podmiot Kantowski jako jednolity punkt odniesienia dla tej zasady, o tyle uwikłamy się w sprzeczność w interpretacji tekstu Kanta, ponieważ wtedy będzie on twierdził zarówno, że człowiek powinien spełniać swoje obowiązki, dane że może to robić, jak i że imperatyw kategoryczny przedkłada prawo niezależnie od tego, czy człowiek jest w stanie mu sprostać, czy nie.

Słowa kluczowe: historia filozofii, prawo Kanta, Kant, możliwość, obowiązek

Summary

Kant on Fulfillability of Duty in the Light of the Inferential Dependence between Obligation and Possibility

In this paper I discuss the problem of a referent of a principle, deemed by some as “Kant’s Law”, which states that if one ought to do X, then one can do X. I argue that in Kant’s philosophy this principle does not apply to man as a phenomenon, but only to man as a noumenon. I show that if we stick to the idea of a “man” as a unified center of reference for this principle, then we will end up with a contradiction, since Kant ostensibly says both: that people can act in a certain way, provided that they ought to, and that moral law legislates regardless of what man can or cannot do.

Keywords: history of philosophy, Kant’s law, Kant, possibility, duty